

Budapesti Corvinus Egyetem

Közgazdasági és Gazdaságinformatikai
Doktori Iskola

MAB-kód: D129

Az akkreditációs monitoreljárásban közreműködő
látogató bizottság jelentése

*A MAB Testülete 2024. szeptember 6-i ülésén hozott
2024/4/XXII/2. sz. határozat melléklete*

Tartalomjegyzék

I. Előzmények.....	3
II. A látogató bizottság javaslata az akkreditációt illetően.....	3
III. A monitorfeltételekkel kapcsolatos intézkedések értékelése	4
ESG 1.1 Minőségbiztosítási politika.....	4
ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok kialakítása és jóváhagyása, folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése	4
ESG 1.3 Hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés	5
ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése.....	5
ESG 1.5 Oktatók	6
ESG 1.6 Tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások	7
ESG 1.7 Információkezelés.....	7
ESG 1.8 Nyilvános információk.....	7
ESG 1.10 Rendszeres külső minőségbiztosítás.....	8
IV. Látogató Bizottság.....	8
V. Melléklet.....	9
V.1 Értékelőlap	9

I. Előzmények

A Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság (továbbiakban: MAB) a felsőoktatási minőségbiztosítás európai sztenderdjei (Standards and Guidelines in the European Higher Education Area, ESG) alapján értékelte a Budapesti Corvinus Egyetemen működő Közgazdasági és Gazdaságinformatikai Doktori Iskola (D129) minőségbiztosítási rendszerét. Ennek eredményeként a MAB Testülete 2022/1/VIII/3. sz. határozatával 2024 tavaszán lefolytatandó monitorvizsgálat mellett akkreditálta 2027. január 28-ig.

II. A látogató bizottság javaslata az akkreditációt illetően

A doktori iskola (a továbbiakban: DI) határidő előtt megküldte a monitoreljáráshoz szükséges beszámolót, melyet a Látogató Bizottság (továbbiakban: Bizottság) a kapcsolódó szabályzati dokumentumokkal és nyilvános felületekkel együtt megvizsgált; helyszíni látogatás/online interjúk lefolytatását nem tartotta szükségesnek.

A Bizottság általános tapasztalata, hogy a monitorbeszámoló kevésbé volt informatív, a monitorfeltételek egy részére egyáltalán nem tért ki, egy részére pedig kitérő vagy nehezen értelmezhető választ adott. A monitorbeszámoló általánosan reflektált az egyes ESG-sztenderdpontoknak való megfelelésre.

A 12 megfogalmazott monitorfeltételből a DI 5 esetben megfelelt szinten, 6 esetben részlegesen megfelelt szinten, 1 esetben nem megfelelt szinten hajtott végre fejlesztéseket.

Megjegyzendő, hogy az elmúlt két évben számos személyi változás történt a DI-ben, a Budapesti Corvinus Egyetem Doktori Szabályzata is több alkalommal módosult. Ugyanakkor a BCE doktori képzéseire/iskoláira vonatkozó egységes Minőségbiztosítási Szabályzat az akkreditációs eljárás óta változatlan. Megállapítható, hogy a DI képes reagálni a környezeti változásokra és érzékelhető, hogy a 2020-tól hatályos Minőségbiztosítási Szabályzat túl sok adminisztrációval járó folyamatot rögzít, mégsem látható a tapasztalatok alapján változtatás, fejlesztés. Szükséges annak figyelemmel kísérése, hogy a Minőségbiztosítási Szabályzatban meghatározott operatív minőségbiztosítási feladatok hogyan hatnak a doktori iskolák terhelésére. Ebben az egyetemi szintű minőségirányítási háttérszervezet segítségét javasolt igénybe venni, hogy az egyetemi és a doktori képzés minőségbiztosítási folyamatainak illeszkedése erősödni tudjon.

A Bizottság javaslata: *a Közgazdasági és Gazdaságinformatikai Doktori Iskola monitorbeszámolóját elfogadja és javasolja az akkreditációs hatály fenntartását.*

III. A monitorfeltételekkel kapcsolatos intézkedések értékelése

ESG 1.1 Minőségbiztosítási politika

Az akkreditációs jelentés fejlesztendő területként a Minőségbiztosítási Szabályzat eddigiekben be nem vezetett eljárásainak implementálását, különösen az intézkedési terv, valamint a minőségbiztosítási beszámoló összeállításának bevezetését emelte ki. Az elmúlt években a DI-k működési kereteit meghatározó Egyetemi Doktori Szabályzat több alkalommal módosításra került. Ennek részeként kivezették az ezt megelőzően a DIT feladatkörébe tartozó, saját Minőségbiztosítási Szabályzat kidolgozásának követelményét. A doktori képzés minőségirányítási rendszeréről a Budapesti Corvinus Egyetem Doktori Képzéseinek Minőségbiztosítási Szabályzata rendelkezik, amely dokumentum az akkreditációs eljárás óta nem módosult.

A DI monitorbeszámolója – a hallgatói értékelés transzparenciájának, illetve a doktori védések folyamatának fejlesztése mellett – utal rá, hogy az egyetemen a doktori iskolákra együttesen történik meg a célok kijelölése, illetve e célok elérésének monitorozása. A gyakorlat nem mond ellent az ESG 2015-nek, sőt, amennyiben az intézmény adottságaihoz mindez jobban illeszkedik, úgy javasolt e gyakorlat mentén a doktori képzésre vonatkozó Minőségbiztosítási Szabályzat módosítása, így a keretszabály és a gyakorlat harmonizációja teljesül. Fentiek alapján a megtett intézkedések *részlegesen megfeleltek* a rögzített megfelelési feltételeknek.

ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok kialakítása és jóváhagyása, folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése

Az akkreditációs jelentés a különböző szervezeti egységek, doktori iskolák, intézetek, tanszékek, műhelyek, specializációt gondozók közötti munkafolyamatok szabályozottságának részletes kidolgozását kérte az intézménytől. A monitorbeszámoló alapján láthatók elmozdulások ezeken a területeken (pl. egységes szerkezetű, új operatív tanterv elkészítése, specializációk szintjén koordinált igénykezelés, központilag kommunikált felvételi követelmények), de ezek alapján nem állapítható meg egyértelműen a teljesítés. A monitorfeltétel teljesítése ennek okán *részlegesen megfelelt* szinten értékelhető.

Bár a monitoreljárás elsődleges fókuszja a monitorfeltételekre adott intézményi és doktori iskola szintű válaszok, fejlesztések értékelése, a Bizottság tanterv szintű problémára hívja fel a DI figyelmét. Az új Közgazdaságtudományi (Economics) program tantervében számos mesterszakos képzéssel közös kötelező v. kötelezően választható tárgy található. A DI-nek

olyan kurzusválasztékot kell biztosítani, ami elkerüli a mesterszakos ismeretek ismétlését (egy adott ismeretanyag elsajátításáért egy alkalommal adható kredit, Nftv. 49. § [5] bekezdés).

ESG 1.3 Hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés

A Bizottság ezen a területen nem fogalmazott meg monitorfeltételt.

ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képzítés odaítélése

A DI Működési Szabályzata a komplex vizsga elméleti vizsgarészét az alábbiak szerint szabályozza: *“A programigazgatók a témavezetők bevonásával az elméleti-módszertani vizsgarészhez minden vizsgázó számára legalább két témakört állítanak össze. Ennek határideje március 31. A komplex vizsga elméleti részében írásban és/vagy szóban a doktorandusz-hallgató a kutatási témájához tartozó elméleti és módszertani felkészültségéről ad számot. Az „elméleti részben” egyrészt a készülő disszertáció módszertani háttérének ismeretét, másrészt a saját kutatási téma szaktudományi kontextusában való jártasságot kell a jelöltnek meggyőzően igazolni.”* Az Nftv. 72. § (5) bekezdése az Országos Doktori Tanács hatáskörébe utalja a komplex vizsga szervezési elveinek meghatározását, amely alapján a komplex vizsga elméleti részéhez előre meghatározott tantárgyak v. témakörlista megadása szükséges. A tárgyak/témakörök listáját a DI képzési tervének előre rögzítetten kell tartalmaznia, mivel a komplex vizsga követelményeit a doktori program meghirdetésekor közzé kell tenni (ld. 387/2012. (XII. 19.) Korm. rendelet 12/A. §. (1) bekezdés). Fentiek okán a monitorfeltétel teljesítése *résztlegesen megfeleltként* értékelhető azzal a megjegyzéssel, hogy a DI-nek javasolt jogszabályértelmezési egyeztetést kezdeményeznie az intézményen belül vagy akár az Országos Doktori Tanácshoz fordulva.

A nyelvi követelményekkel kapcsolatban megfogalmazott monitorfeltétel alapján nem volt rögzítve a második nyelvként elfogadható nyelvek köre és a DI Működési Szabályzata sem tartalmazott előírást erre vonatkozóan. Mivel a vonatkozó központi előírások a jogszabályi rendelkezés alapján megszűntek, a nyelvi követelmények rögzítésével kapcsolatos monitorfeltételt a DI *megfelelt* szinten teljesítette.

A felvételit követő – esetlegesen előírt – konverziós vagy felfrissítő kurzusokhoz kapcsolódó monitorfeltételt a DI *megfelelt* szinten teljesítette, mivel a konverziós és felkészítő kurzusok gyakorlatát kivezették.

A EDSZ módosítása kapcsán kettő monitorfeltételt fogalmazott meg a Bizottság: a komplex vizsga ismételhetőségének szabályozásának javítását a 2016–2020 közötti doktori

évfolyamokra érvényes EDSZ-ben, valamint 2020. évi EDSZ-ben a disszertáció és téziszfüzet terjedelmére, benyújtandó példányszámára és formai követelményeire vonatkozó előírások rögzítését.

A komplex vizsga értékelésének szabályozását a 2016–2022 között kezdő évfolyamokra érvényes szabályzó dokumentumokban javították. Egyedül a *Budapesti Corvinus Egyetem Doktori Szabályzata 2016. szeptember 1. után indult képzés esetén* c. dokumentumban van még jogszabályi megfelelés szempontjából megkérdőjelezhető szabályozás, de az érintett évfolyamok mindegyike már túl van a komplex vizsgán. A disszertáció és téziszfüzet terjedelmére, benyújtandó példányszámára és formai követelményeire vonatkozó előírások rögzítésre kerültek, ugyanakkor a honlapon elérhető tájékoztatók az EDSZ-ben rögzített szabályoktól eltérnek (ld. *A doktori értekezés tézisyűjteményével (magyar és angol) szemben támasztott formai követelmények* c. és *A doktori értekezéssel szemben támasztott formai követelmények* c. dokumentumok). Ezek javítása mindenképp indokolt az egységes tájékoztatás érdekében. A két alpontra bontható monitorfeltétel teljesítése megfelelteként értékelhető.

Bizottsági észrevétel: a DI Működési Szabályzata alapján kizárólag a Közgazdaságtudományi doktori programban működtetik az ún. mentorrendszert. Amennyiben ez valóban egy bevált módszer a legalkalmasabb témavezetők kijelölésére, úgy az egységes bánásmód érdekében ez ne programfüggő gyakorlat legyen a DI-n belül.

ESG 1.5 Oktatók

A doktori.hu témakiírásai alapján látható volt, hogy sok esetben ugyanolyan címmel kerülnek kiírásra témák hosszú éveken keresztül függetlenül attól, hogy van-e rájuk jelentkező. A DI a témakiírásait átvizsgálta és frissítette, ennek okán a monitorfeltétel teljesítése megfelelt szinten értékelhető.

A második monitorfeltétel a pontos, számszerű szakmai oktatói elvárások rögzítésére, a DI témavezetőkre és törzstagokra vonatkozó publikációs elvárásainak pontosítására irányult, akár az Egyetem életpálya modelljével összhangban. A DI dokumentumainak áttekintése során különféle kritériumrendszerekkel találkozott a Bizottság, melyek esetében az összehangolás, a gyakorlatban történő alkalmazás, valamint pontosítás az intézmény és a DI előtt álló feladat. Miközben a DI Működési Szabályzata rögzíti, hogy a téma meghirdetését megelőző 5 év tudományos közleményeinek mutatói jelentősen haladják meg a DI fokozatszerzéshez előírt publikációs követelményeit, úgy a DI monitorbeszámolója már tovább szűkíti a kritériumokat: *“Témavezetőktől és oktatóktól elsősorban csak azt várjuk, amit a doktori.hu, legyen 10 publikáció, abból 5 az utóbbi 5 évből. Ezen belül a jobb nemzetközi publikációkkal (Q1, D1, CKK pont stb.) rendelkező kollégákat preferáljuk.”* A témakiírókkal

szemben további követelmény a DI Működési Szabályzata alapján: *“a témakiíró témavezetési tevékenységének az elmúlt évben legalább megfelelő értékelése.”*, ugyanakkor a "megfelelő" szint és az értékelés folyamata nem részletezett. Szükséges lenne egy jól definiált követelményrendszer a témavezetők megfelelésének eldöntésére. Végezetül az EDSZ frissítése szükséges, mivel a MAB-nak már nincsenek törzstaggi akkreditációra vonatkozó követelményei, így a hivatkozott elem már nem hatályos (11. §). Összességében a monitorfeltétel teljesítése *részlegesen megfeleltként* értékelhető, figyelemmel a Bizottság észrevételeire, kéréseire.

ESG 1.6 Tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások

A Bizottság ezen a területen nem fogalmazott meg monitorfeltételt.

ESG 1.7 Információkezelés

Az akkreditációs jelentés fejlesztendő területként azonosította az intézkedési terv gyakorlatának implementálásával párhuzamosan a minőségbiztosítási indikátorok meghatározási és értékelési gyakorlatának kialakítását, alkalmazását. Ajánlasként továbbá hangsúlyozta a pályakövetési vizsgálatok erősítését, kulcsfolyamatok megfelelésének mérését, valamint a külső érdekeltek szerepének, bevonási módjának azonosítását és fejlesztését. A monitorbeszámoló alapján – a korábbiakban már összegzett indokokból – világossá vált, hogy a DI megfeleléseit leíró indikátorok intézményi szinten kerülnek meghatározásra. Ez esetben is javasoljuk a szabályozási környezet módosításának kezdeményezését. Fentiek alapján a megtett intézkedések *részlegesen megfelelték* a rögzített megfelelési feltételeknek.

ESG 1.8 Nyilvános információk

A DI együttműködési megállapodásainak aktualizálására vonatkozó monitorfeltétel *nem teljesült*.

A végzetek elhelyezkedésével kapcsolatos elemző tájékoztatást nem tett nyilvánossá a DI a honlapján. A monitorbeszámoló alapján megkezdődött az együttműködés az ALUMNI irodával. A Bizottság jelzi, hogy nem szenzitív adatok megosztását kéri az ESG 1.8 sztenderd alatt megfogalmazott irányelv, hanem egy általános tájékoztatást, amiből láthatók az elhelyezkedési arányok és irányok. A monitorfeltétel teljesítése *részlegesen megfeleltként* értékelhető.

A felvételi tájékoztató kiegészítésére irányuló monitorfeltétel a minimálisan elérendő pontszám rögzítését kérte. A honlapon látható a pontozási rendszer és a maximálisan elérhető pontszám, a kért információ viszont kizárólag a felvi.hu-n került rögzítésre. A monitorfeltétel teljesítése *megfelelt* szinten értékelhető azzal a megjegyzéssel, hogy a honlapon elérhető felvételi felhívás kiegészítése azon okból indokolt, hogy a jelentkezők elsősorban a honlapról és az ODT-adatbázisból tájékozódnak, kevésbé a felvi.hu-n.

Bizottsági észrevétel: az ODT-adatbázisban még a DI korábbi szabályzati verziói érhetőek el, ezek frissítése indokolt.

ESG 1.10 Rendszeres külső minőségbiztosítás

A Bizottság ezen a területen nem fogalmazott meg monitorfeltételt.

IV. Látogató Bizottság

A Bizottságot a MAB Testülete nevezte ki 2021. május 28-i ülésén, és a következő tagokból áll:

Elnök: Sándorné Kriszt Éva egyetemi tanár, Budapesti Gazdasági Egyetem

Tagok:

Dányi Beatrix szakreferens, Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság

Hajdu András egyetemi tanár, Debreceni Egyetem

Vilmányi Márton egyetemi docens, Szegedi Tudományegyetem

Oláh Norbert doktorandusz, Debreceni Egyetem, a DOSZ delegáltja

A MAB Titkárság részéről a monitoreljárást és a Bizottságot támogató kolléga: Csonka Diána ügyvivő.

V. Melléklet

V.1 Értékelőlap

SZTENDERD	Monitorfeltételek a MAB Testület 2022/1/VIII/3. sz. határozata alapján	MEGFELELT	RÉSZLEGESEN MEGFELELT	NEM FELEL MEG
1.1 Minőségbiztosítási politika	A DI fejlesztendő területeként jelentkezik a hatályos Minőségbiztosítási Szabályzat eddigiekben be nem vezetett eljárásainak implementálása. Minőségbiztosítási szempontból mindenképpen kritikus kérdésként jelentkezik a szabályzat által definiált intézkedési terv létrehozatali, és korrekciós gyakorlatának kiépítése. E fentiekben túl kritikus kérdésként jelentkezik az ugyancsak a Minőségbiztosítási Szabályzat által definiált minőségbiztosítási beszámoló összeállításának és értékelési gyakorlatának implementálása, összekapcsolása az intézkedési terv korrekciójának gyakorlatával.		X	
1.2 és 1.9 A képzési programok kialakítása és jóváhagyása; folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése	Az LB javasolja a különböző szervezeti egységek, doktori iskolák, intézetek, tanszékek, műhelyek, specializációt gondozók közötti munkafolyamatok szabályozottságának részletes kidolgozását.		X	
1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik	Az Nftv. 72. § (5) bekezdése az ODT hatáskörébe utalja a komplex vizsga szervezési elveinek meghatározását, ami alapján a komplex vizsga elméleti része alatt számonkérhető tárgyak, témakörök listáját a Képzési Tervben fel kell sorolni. A DI jelölje ki a komplex vizsga elméleti része alatt számonkérhető tantárgyakat, témaköröket, melyek listáját a Képzési Tervében rögzíti.		X	

SZTENDERD	Monitorfeltételek a MAB Testület 2022/1/VIII/3. sz. határozata alapján	MEGFELELT	RÉSZLEGESEN MEGFELELT	NEM FELEL MEG
elismerése és a képesítés odaítélése	A doktori iskolákról, a doktori eljárások rendjéről és a habilitációról szóló 387/2012. (XII.19.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) 13. § (3) bekezdése értelmében a DI szabályzatában rögzíteni kell a nyelvi követelmények teljesítéséhez elfogadott valamennyi idegen nyelvet.	X		
	A felvételit követően esetlegesen előírt konverziós vagy felfrissítő kurzusok esetében a DI rögzítse a feltételeket (például: az előírható maximum terhelést, a teljesítés határidejét, a kurzusok elszámolásának módját [ezek jellemzően a kredites kurzusok, a 240 teljesítendő krediten felül]).	X		
	Az EDSZ módosítása szükséges, mivel a BCE összes doktori iskolájára vonatkozik. Az alábbiakat a BCE haladéktalanul végezze el: - A komplex vizsga ismételtetésének szabályozását – a Kormányrendelet 12/A. § (4) bekezdésének megfelelően – módosítani szükséges a 2016–2020 közötti doktori évfolyamokra érvényes EDSZ-ben. - A 2020. évi EDSZ-ben rögzíteni szükséges a disszertáció és tézisfüzet terjedelmére, benyújtandó példányszámára és formai követelményeire vonatkozó előírásokat.	X		
1.5 Oktatók	A doktori.hu témakiírásai alapján látható, hogy sok esetben ugyanolyan címmel kerülnek kiírásra témák hosszú éveken keresztül függetlenül attól, hogy van-e rájuk jelentkező. Különös tekintettel a témák napra készen tartására, nagyobb hangsúlyt kell fektetni a témakiírások ellenőrzésére.	X		

SZTENDERD	Monitorfeltételek a MAB Testület 2022/1/VIII/3. sz. határozata alapján	MEGFELELT	RÉSZLEGESEN MEGFELELT	NEM FELEL MEG
	Sem a szabályzatokban, sem az önértékelésben nem található részletes információ a pontos, számszerű szakmai oktatói elvárásokról. Célszerű pontosítani például a publikációs elvárásokat a DI témavezetőkre és törzstagokra nézve, akár az Egyetem életpálya modelljével összhangban.		X	
1.7 Információkezelés	Mindenképpen fejlesztendő területként jelentkezik az intézkedési terv gyakorlatának implementálásával párhuzamosan a minőségbiztosítási indikátorok meghatározási és értékelési gyakorlatának kialakítása, alkalmazása.		X	
1.8 Nyilvános információk	Időszerű a DI együttműködési megállapodásainak frissítése.			X
	A DI a honlapján nyújtson tájékoztatás a végzettjei elhelyezkedéséről.		X	
	A DI a honlapon elérhető felvételi felhívásban is nyújtson tájékoztatás a minimálisan elérendő pontszámról.	X		